

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnec, trgu hiš. št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Porusovanje.

Veliko veselega lagoja dela pri sovražnikih katoliške cerkve „porusovanje“ katoliških zedinjencev v Podlahiji. Ker tudi pri nas ni čisto brez osebnosti, ki jih vse veseli, kar je resnici in katoliški cerkvi protivno, zato naslednje pojasnjenje ondotnih okoliščin ne bo odveč.

Dopis iz Krakovega od 23. aprila v „Germaniji“ je prav znamenit v tem oziru! Pred nekaterimi dnevi, pravi dopisnik, je ruski vradni časnik razglasil dvoje pismo, ki zadeva prestopanje (katoliških) zedinjencev v helmski škofiji, namreč, zapisnik, ki obsega sklep diecezanskega svečenstva k prestopu, in prošnjo do cara za sprejem v „orthodoksko“ to je, razkolniško cerkev. Oboje pismo je podpisano od „renegatov“ (odpadnikov), ki so iz Galicije preseljeni in se vedejo v Helmu za zastopnike vernikov, k čemur pa nobene pravice nimajo. Oboje pismo mrgoli samih laži, nesramnih presukovanj in protigovorov. Zraven tega je pisanje nasejano s prilizovanjem in plazenjem pred carom, da se človeku močno studi, kadar bere to satansko sleparijo, ki za ruske rubeljne Juda posnema v njegovi izdaji in svoje črno djanje potem še beli in umiva.

Še večja truhlost se pravi iz pisma, v katerem laži-administrator Popiel iše odpad k razkolnikom opravičiti. Najbrže postane za plačilo razkolniški vladik. Popiel je zabavljajl čez rimstvo, češ, kako je trinoško, hvalisal pa je „orthodoksovsko ljubezen.“ Pač res, kar njega samega tiče, saj njegovega hrbta niso razmesarile kozaške knute! Ravno nasproti, njegove

velike „zasluge“ se povsod priznavajo, in zlati dež je lil iz cesarske blagajnice, od ruskih činovnikov in večega dela mest na „ubožne“ (res?) — odpadnike! Car sam je boje dal celih 30.000 rubeljnov. Pa odpadniki so se tudi kaj hvaležne skazali! Ravno da so te „pridne duše“ denar v mavhe pomašile, se vzdigne Popiel z nekaterimi tovarši, privzame še nekaj pridobljenih kmetov, pa hajdi v Varšavo k velikemu poglavarju in v Petrograd k samodržcu vsih Rusov in ob enem k višemu načelniku razkolništva, ter se ponižno zahvaljuje za milostno privoljenje, da so Iškarjotovo delo mogli dovršiti ter so v razkolništvo sprejeti.

Da je bila „odpadna“ družinica kaj lepo in prijazno sprejeta, pa še celo k dvorni mizi povabljena, kdo se bo temu čudil? Toda ta presneta nesreča nikoli ne počiva! Še so „spreobrnjenci“ v Petrogradu, in ravno sprejemajo redove od cara in križce od metropolita ter „svojatomu sinodu“ svoje poklanjanje naznanujejo. Kar neka nepredvidnost „Moskovskih Vjedomostij“ po šegi razbrzdanih otrok, ki ne znajo nič zamelčati, raztrga s trudom spleteno pajčevino nespametnih laži in bogato obdarovanim „spreobrnjencem“ pojasni, da število „spreobrnjencev“ so za 99 odstotkov previsoko postavili.

„Vjedomosti“ namreč v članku 15. aprila z neverjetno odkritosrčnostjo priznavajo prazni in brezvspešni trud omenjenega „spreobračanja“, čegar sad je po večem le na papirji. Omenjeni odpadniki so bili obdelovani od Rusije že 10 let, ko so bili še v Galiciji; in ko so pod rusko vladno prestopili, so bili zreli za odpad. Vendar pa, pravijo „V.“ dalje, živé še vsa

izročila poljske propagande v Podlahiji in v helmski krajini. Formalno je rešeno, pa kaj če to? Nikakor še niso prišli do tega, da bi mogli duhovnim potrebam tako imenovanih „spreobrnjencev“ zadostovati, ter pravijo, da tako imenovana „pravoslovna“ t. j. razkolniška cerkev v tem oziru nima „nič moči“. Posnetek vsega spisa v „Vjedomostih“ je ta-le: 1. „Katoliški zedinjenci na Helmskem so „na papirji“ spreobrnjeni k razkolništvu; 2. odpadni razkolniški duhovni so sicer zmožni ljudstvu njegovo vero ugrabiti vradno, policijsko, ne morejo pa njegovim duhovnim potrebam zadostovati; 3. ljudstvo o razkolništvu noče nič vedeti, katoliško hoče biti in ostati ter se noče šteti k cerkvi, ki jo njeni lastni privrženci imenujejo „čisto brez moči.“

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. aprila.

Avstrijske dežele.

Dunajski „Tagblatt“ za gotovo poroča, da minister **Bauhans** 15. maja zopet prevzame vodstvo kupčijskega ministerstva. Za koliko časa pa? Notranja politika za zdaj sicer nekoliko miruje, a po vrnitvi cesarjevi bode zopet oživela. Kako pa se bode reč zasukala, to se še ne ve, le to je gotovo, da vse je radovedno, s kakšnim vtisom se cesar povrnejo iz Dalmacije, ki je bila ustavoverstvo za nekaj časa enkrat že pokopala.

Katoliški državni stranki, katero zdaj nekateri na Dunaju snujejo, se „Politiki“ piše, da skušajo za njo pridobiti grofa **Hohenwarta**. Ker omenjena stranka

Hanani,

ali

poslednje dni v Jeruzalemu.

(Spisal E. Guenot — poslovenil F. Jaroslav.)

(Dalje.)

Emilij prvi spregovori in vpraša Joela, kaj mu je bil hotel povedati. „Nekaj si slišal, kaj ne?“

„Hm, gospod, sedaj je prepozno, če tudi povem, kar vem, sva že na potu. — No, pa naj bo, naj povem, da sprevidiš, da sem prav imel, ko sem te svaril. Med tem, ko si ti se v gradu mudil, govoril sem jaz s stanovalcji, od katerih sem zvedel, da v mestu biva mnogo Herodovcev, to pa priča, da se v okolici, vzlasti ob Jordanu, potikajo razbojniške čete.“

„Natančnije mi razloži. Kakovo zvezo pa imajo Herodovci z razbojniki? Če se ne motim, Herodovci so privrženci sinu Heroda Agripe, kateremu smo bili vzeli vladu na Judovskem.“

„Prav dobro nisi pogodil“, nasmeje se mu Joel. „Herodovci so jako lokavi ljudje, bolj kakor skoraj vsi drugi, oni so spojeni v skrivna

društva, ktera vodijo prevejani vrhovniki. Drug drugemu pomagajo, v nevarnostih in potrebah se ne zapuščajo, spoznavajo se po nekili znamenjih, in še vsakega so zalotili, kdor je izdal svoje znamenje nevpisancu, kajti vohunov vse mrgoli med njimi. Prav taki so kot psi, kateri ne lajajo, ali potuhnjeno napadajo in grizejo, kedar se najmanj nadejaš; oni se bratijo tudi s Farizejci in Saducejci, da-si nasprotovajo poslednjim.“

Rimec je izvedavo poslušal ter sprevidel, da strah Joelov ni prazen, a da mu vsega poguma ne podere, varno prikriva svojo lastno bojazen. Emilij, malo pomolčavši, nadalje vpraša o razmerah Herodovcev in Farizejcev.

„Le na videz so prijatelji, kajti Herodovci hočejo obe stranki ukloniti svojim namenom; oni hočejo, da se vsa Judovska vzdigne kot eden mož in otrese rimsko nadoblast. Ali ker je ob enakih občnih zadevah treba občnega središča, krog kterega se vrté strankovci, zato so Herodovo ime zapisali na svojo zastavo. Da bi svoj namen gotovejše dosegli, vpletajo v svoje osnove v narodu živeče upanje na odrešitelja, in zato bi se jaz čisto nič ne čudil, če bi danes ali jutri tega ali onega proglasili,

da je od prerokov obetani Mesija. Za versko prepričanje ne prašajo dosti, služiti jim toraj morajo Farizejci in Saducejci. Prijaznost in dobrotelost pa ste zgolj dve slepilnici, kajti ti hinavski svobodomisleci so nevarni prijateljem in neprijateljem.“

„Joel, ti jih zelo ostro sodiš“, oponese Emilij.

„Ves narod jih tako sodi“, odgovori Joel.

„Pot, po kateri sta jezdila, kmalo ju je pripeljala na veliko cesto, ki drži od tiberijskega jezera preko Skitopola proti Jordanu in dalje na jug, reka vrši, nočne tice vpijejo, konja bijeta s podkvami ob tla, — a vse to se nekako čudno skrivnostno vjema s črno nočjo. Joel je že sam na sebi ves strašljiv, se ne upa črhiniti, plašen se ozira na vse strani.“

Rimec je bil vse to opazil, in ko je Jud utihnil, vprašal je na novo: „Joel, kod se pa navadno potikajo ti strahoviti ljudje? V Tirzi, praviš, mnogi živé?“

„Da da, v Tirzi, tako so mi trdili“, odgovori Joel. „Navadno pa stanujejo preko Jordana po Itureji, Trahonitu in Petreji. Nemine skoraj noč, da ne bi se prepeljali preko Jordana. Nedavno so se jako namnožili, ker je

hoče pripoznati sedanjo vstavo, pa na podlagi te vstave kolikor moč centralizirati in ponemčevati ne zmenivši se za razne narode in njihove potrebe, za trdno pričakujemo, da grof Hohenwart se tej dunajski stranki ne bo sedel na limanice. Kakor je iz časnikov razvidno, se je tudi ogerskim škofom prigovarjalo, da bi ravno tako tudi tam osnovali enako stranko, pa ti so ravnali pametneje in so to odločno odrekli.

Duhovščina **Itomeriška** je nemškimi škofom v posebni adresi sporočila svoje spoštovanje in občudovanje. Posnemanja vredno!

Sodba o Madjarih. Znani nemški kulturni zgodovinar F. Löher (v Mnihovem) je izrekel o Madjarih to-le sodbo: „V zgodovini človečanstva se bode ono leto, ko so Madjari prišli čez Munkačevo do ravnin slovenskih (panonskih), vedno z žalostjo spominjalo. Zastonj bi iskali nekoliko kamenov, ki bi bili Madjari z njimi prispeli k stavbi hrama omike človečanstva. Ni je niti jedne misli kulturne, bodi si v pravništvu, vojenstvu ali državništvu, bodi si v naboženstvu ali pravništvu, umetelnosti ali vedi, ali v kakem drugem krogu, ki bi bila prišla od Madjarov k omikanim narodom; da celó niti jednega izdelka obrtniškega ali kupčijskega ne mogó pokazati omikanemu svetu. Zberimo vse to, karkoli so Madjari storili na zgodovinskem pozorišču, in primerjajmo je s tem, kar so učinili drugi manjši narodi, kar so zlasti pričiniili k občini omiki Švedje, Danci, Škotci, Holandjani, Portugalci i dr. — kaka prazna pustina pokriva tisučletno zgodovino naroda madjarskega.“ Malokedaj se zgodi, da jo Madjarom kedo v tujini tako zasoli v obraz, kakor je to učinil F. Löher.

Vnanje države.

Pruski kancelar hoče z novo samostansko postavo odpraviti vse samostane. Pa čemu bo neki taka postava? Še te dni so iz Poznanskega zapodili brez take postave 40 nun, ker niso bile rojene Prusinje, sicer pa čedalje bolj govore, da cesarica in nekteri generali niso za to, da bi se odpravili samostani, ki so v zadnji vojski tako ljubeznivo skrbeli za bolne in ranjene. Pa Bismark ne trpi nobenega ugovora in njegov listi že zopet žugajo, da bode odstopil, dobro vedé, da ta komedija je še vselej imela zaželjeni vspeh.

nova četa pod vodstvom nekega drznega načelnika z njimi se spojila. Te čete iturejske se navadno potikajo po votlinah betabarških ali jabesgilejskih, po noči pa dohajajo na plan, da nikakor ni varno todi potovati.“

Emilij je čedalje manj verjel, kajti že več ur sta jahala, in nihče ju ni ustavljal. „Joel, naj bo kar hoče, braniti se hočeva, kaj ne?“ „Braniti, pa midva? O, kaj še! Preveč jih je?“

Molcé sta jezdila dalje ob Jordanu, srečno sta dospela na mesto, kjer se potok Jabal v Jordan zliva. Tu se struga rečna jako razširi, plitki prod je prerasten z visokim višem in brinjem, izmed kterega tu pa tam štrli siva skala. Joel je bolj in bolj plašen postajal; mahoma zašumelo je v višu, in orožena četa vdarila je na jezdeca. Emilij potegne svoj meč in ga silno zavihti na načelnika; ali zastonj bil je ves upor, kajti razbojnikov bilo je mnogo več. Emilija potegnivši s konja so kot bi trenil razorožili in povezali; isto tako se je zgodilo Joelu, ali ta je dal razbojnikom neko znamenje, in takoj so ga spustili. „Naš je!“ šepetali so si.

(Dalje prih.)

V angleškem parlamentu je Sullivan napovedal neko resolucijo proti odstavljenju barodaškega glavarja, češ, da to zbuja le nemir in nevoljo indijskih narodov in knezov. Po predlogu poslanca Biggarja se je časniki prepovedalo nazočim biti pri zborovanju, zatem pa se jim je to zopet privolilo, ker Angleži imajo kaj radi, da se po časniki o njih piše in govori.

Cesarjevo popotovanje.

26. aprila na večer so cesar prišli v Metkoviče ter prenočili v hiši nekega Dominikoviča, čegar hči je presvitlega gosta polaski pozdravila ter v znamenje vdanosti izročila cesarju šopek prelepih cvetic. Potem so obiskali cerkve, šole, pa ječe, in ogledali turško mošejo pri Unki, kjer so jih turške straže pozdravile. Na večer je bil ves okraj krasno razsvitljen, še na turških gorah so goreli kresi. Preden so cesar drugi dan odrinili dalje, je Dominikovič prosil cesarja, da bi smel v hišo vzdati ploščo v vedni spomin, da so cesar tam prenočili. Med potjo so od vseh krajev pastirji, ribiči in drugi ljudje skupaj vreli, da bi videli in pozdravili cesarja. Čez tri ure so prišli na turško zemljo pri Kleku, kjer je čakal oddelek turških vojakov z godbo, ki je svirala cesarsko pesem. Ko so zopet prišli na avstrijsko zemljo, jih je ljudstvo radostno spremljalo do Slana, kjer jih je pričakovala ladija „Miramare“, na kateri so se 28. aprila ob 5. uri zjutraj odpeljali v Ston, kjer so bili od župana in prebivalcev navdušeno sprejeti. Mudili so se tam poldrugo uro ter ogledali vse znamenitosti. Popoldne ob dveh so prijadrali v gruško ladijske, kjer sta se jima poklonila poveljnik trdnjave general Ivanovič pa župan. Ogledali so še tam bivajočo vojaško kompanijo, potem pa so se v kočiji peljali v Dobrovnik, kjer jih je pri slavlolu že pričakoval župan z mestnim odborom ter cesarja dalmatinski nagovoril. V mesto prišedšim so se poklonile vradnije, duhovščina, kupčijska zbornica, mestni odbor pa častniki ruske ladije „Bajan“. Pozneje se jim je poklonil tudi bosniški guverner Der viš pa ša s svojim spremstvom. Konzul Persič, kterega so cesar v Zadru imenovali hudega nasprotnika Avstrije, se je bil iz Dobrovnika pred dohodom cesarjevim umaknil, ker se mu je dozdevalo, da ne bode smel pred cesarja.

Ko so cesar bivali v Omišu, jih je Župan pozdravil v dalmatinskem jeziku. Neki strasten in prenapet lahon pa med tem zakriči: „Veličanstvo, ne verujte mu, kajti lažnik je pa goljuhive.“ Med ljudstvom vstane velik nemir, žandarji pa so mahoma prijeli kričača ter ga odpeljali v zapor med gromovitimi Živio-klici nazočega ljudstva.

Deželni zbori.

Deželni zbor kranjski. Peta seja je bila v četrtek 29. aprila. Predsednik naznanja, da mu je došlo več peticij, ki se izročé odsekom in deželnemu odboru. — Poslanec Kramarič in drugi interpelirajó vlado zavoljo povrnitve kordonskih stroškov občinam ob hrvaški meji. Ti stroški se plačujejo drugod iz državne blagajnice, a tu občinam še ni nič povrnjenega. Interpelanti tedaj vprašajo, kedaj se bo to zgodilo in kedaj bo kordon odpravljen?

Deželni načelnik naznanja zboru, da vlada lani sklenjene in podane jej pogodbe z njo zarad vravnjanja zemljiške odveze ne more sprejeti in sicer zavoljo tega ne, ker jej je

zbor privolil na vžitninski davek le 10% namesto 20% priklade in ker hoče, da bi bilo državno posojilo brez obresti. Zato podá ono pogodbo zboru vnovič v obravnavo; le ako se po vladi zahtevane premembe sprejmó, bo vlada sprejela potem pogodbo. Po nasvetu barona Apfaltrerna se izroči pogodba finančnemu odseku, da jo hitro pregleda in zboru poroča o nji ter stavi svoje nasvete.

Na dnevnem redu je najprvo poročilo finančnega odseka o proračunu gledišnega zaklada za prihodnje leto. Kakor do sedaj, se tudi zanaprej dovoli dramatičnemu društvu za slovenske predstave v gledišči 2400 gld. podpore, vodji nemškega gledišča pa, ki je dobival do zdaj 13 lož in 900 gld., se pridá še 300 gld. Pri tej točki se oglasi dr. Zarnik in predlaga, naj bi se za slovenske večere dalo onih 13 lož dramatičnemu društvu v porabo, kakor se dajo za vse druge večere vodji nemškega gledišča. S tem bi bila dram. društvu naklonjena podpora 200 do 300 gld., a podvzetnik nemškega gledišča bi ne imel nobene škode, ker so te lože pri slovenskih predstavah tako večidel prazne.

Dr. Bleiweis je te misli, da se ne bi nemškemu gledišču podpora povikšala, ako se tudi slovenskemu ne, to zahteva enakopravnost. On sicer ni nasprotnik nemškega gledišča, marveč pripozná, da je zdaj potrebno in tudi koristno, ker se slovenski igralci v njem marsikaj naučé. Ali to se mu čudno zdi, kdaj je deželno gledišče postalo nemško in kako more kdo misliti, da ima slovenska Talija manj pravice do njega, ko nemška, in da se mi s slovenskimi predstavami le vmes silimo? Nemško gledišče ima z ložami vred najmanj 3000 gld. podpore, slovensko le 2400 gld.; ako se nemškemu zboljša denarna podpora za 300 gld., bi se morala zboljšati slovenskemu vsaj za 600 gld., kar bi pa gledališni zaklad preveč obtežilo. Da nemško gledišče le težko shaja, temu so vzroki drugi, nego premajhna podpora iz deželnega ali gledališnega zaklada; 54 lož je v privatnih rokah, od teh podvzetnik nemškega gledišča nič nima. Tudi se preveč zahteva od njega, a lastniki lož mu nočejo toliko podpore več dajati, ko nekdanj. Zato se je podporni odsek obrnil do deželnega odbora, kakor se bo obrnil tuči do mestnega starešinstva za denarno podporo. — Konečno stavi govornik predlog, naj ostane tudi zanaprej le 900 gld. podpore nemškemu gledišču. Temu predlogu dostavi opombo, da ga bo nazaj vzela, ako bo nasprotna stranka glasovala za dr. Zarnikov predlog.

Dr. Schrey skuša spodbijati dr. Zarnikov in dr. Bleiweisov predlog, češ, da gre nemškemu povzetniku nekaj kot odškodovanje za to, ker mora nekaj večerov dramatičnemu društvu prepustiti.

Poslanci Pakiž, Kramarič in Zagorec so zoper povišanje podpore nemškemu gledišču.

Dr. Zarnik odgovarja še nekaj dr. Schreyu, potem pa dobi poročevalec Dežman zadnjo besedo. Mož pové marsikaj, cesar od njega do zdaj nismo bili navajeni slišati. Najprvo pravi, da on in njegova stranka niso nasprotniki slovenskega gledišča (čudenje in dvomljenje med poslušaleci), timveč da jim je le za to, da je sploh kako gledišče v Ljubljani, naj bo že nemško ali slovensko. Zdaj je „slučajno“ podvzetje „tako imenovano nemško“, a če bi kdo prišel s slovensko družbo in spolnil vse, kar se zahteva od podvzetnika, namreč da bi dal tudi opere, potem bi mu on (Dežman) in njegova stranka ravno tisto podporo nakloniti pripravili bili. (Čudenje in veselost med ob-

činstvom.) Dalje trdi, da iz njegove strani ni še nikdar nobeden v zboru zanikal slovenski Taliji pravice do ljubljanskega gledišča. (Klici: Kromer! Kromer!) Če bi se dalo onih 13 lož za slovenske večere dramatičnemu društvu v porabo, bi zgubile svojo vrednost in podvzetnik bi trpel škodo, ker bi nihče za te lože toliko ne dal, če vé, da o slovenskih večerih do njih nima pravice. On podira toraj Zarnikov in Bleiweisov predlog in je za to, da se nemškemu podvzetniku pridá še 300 gl. v denarji in da se mu pusti onih 13 lož za vse večere.

Po predlogu grof Barbovem se glasuje o dr. Zarnikovem predlogu po imenih: sprejme se z 18 proti 14 glasovmi; nasprotno je glasovala nemčurska stranka in Zagorec. Ko je ta predlog sprejet, odstopi dr. Bleiweis od svojega in tako se sprejme tudi odsekov predlog, da se zboljša nemškemu podvzetniku podpora od 900 na 1200 gl. Nasvet odsekov, da dobi dramatično društvo tudi zanaprej 2400 gl. denarne podpore, je bil enoglasno sprejet.

Slovenska stranka je pri tem pokazala, da ji je pravilo ravnopravnost, ker je glasovala za povišanje podpore nemškemu gledišču, dasiravno je nasprotna stranka glasovala zoper dr. Zarnikov predlog. Ko bi bila hotela vračati enako z enakim, bi bila podrla odsekov predlog in nemško gledišče bi bilo pri stari podpori ostalo.

Pri dohodkih gledališnega zaklada pogreša dr. Bleiweis navedene dohodke od 13 lož in od redutnega poslopja; v dohodke se to mora staviti, naj se pa potem tudi v sprehajalne stroške stavi. Zbor sklene, da se ima vprihodnje tako goditi. Za tem se sprejme celo poročilo finančnega odseka.

Na dnevnem redu so dalje še: Poročilo finančnega odseka o proračunu zaklada posilne delavnice za l. 1876.; poročilo finančnega odseka o računskem sklepu za l. 1874. in o proračunu za l. 1876. norišno-stavbenega zaklada, in poročilo finančnega odseka o proračunih kranjskih ustanovnih zakladov za l. 1876, ki se sprejmó po nasvetu tega odseka.

Dr. Razlag vtemeljuje svoj predlog, naj se pobiranje zaostalega zemljišnega davka ustavi do prihodnje žetve, ker je bila huda zima, živinska kuga in druge nadloge.

Šesta seja je danes 1. maja.

Štajarjski zbor je 27. aprila sklenil rudarsko šolo v Ljubnem sprejeti v deželno oskrbovanje. Dalje je deželnemu odboru naročil prizadevati si, da bi dežela za zidanje višje tehnične šole namesto 300.000 gl. plačala 200.000 gl. O gledišču se bode pretresovalo v tajni seji. 28. aprila je zbor sklenil v Mariboru napraviti dekliško šolo. Ces. namestnik je izročil postaven načrt o odškodovanju bire, ki se je dajala duhovnim šolam pa cerkvam. Zbor se utegne kmalo skleniti.

Koroški zbor, seja. Pri branji zapisnika zadnje seje poprime poslanec Saks besedo, ter pravi, da pri podpisovanju predloga g. Einspielerja (zadevajočega volilni red) na čelu stoječe besede: „Einspieler in somisleči“ ni videl, kajti drugače bi ne bil podpisal. On prosi zato v imenu svojih tovaršev Petriča, Petrica in Ullmanna v zapisniku to konstatirati, ker podpisani se v tem ne strinjajo s prof. Einspielerjem, ampak so predlog le za to podpisali, ker se jim je toliko vreden zdel, da se o njem govori. Kako je pa omenjena beseda v predlog prišla, tega noče on preiskovati. Poslanec Ullmann pove ravno tisto.

Poslanec Einspieler reče, da je že beseda „tovarši“ ali „somisleči“ pred podpisovanjem v

predlogu stala in da gospodje podpiratelji gotovo niso dobro videli; ker po podpisovanju se ni čisto nič dodalo.

Po prof. Einspielerju izročijo slovenski dijaki graškega vseučilišča prošnjo za nekaj podpore, ktera se finančnemu odseku izroči.

Od c. kr. deželnega šolskega sveta se izroči pismo, v katerem ta zahteva, naj se volilna pravica na definitivno nastavljene učitelje raztegne. Se odda jur. polit. odseku.

Na to vstane cesarski namestnik grof Loudron in pravi, da je Njih Velič. presv. cesar postavni načrt o reguliranju Zilje v Spljetu potrdil. Dalje pove, da je od ministra notranjih zadev prejel dopis, v katerem se naznanja, da država vse posilne delavnice koroške ná-se vzame.

Cesarski namestnik izroči dopis deželnemu glavarju; na to se ta predlog bere in potem gospodarstvenemu odseku izroči.

V prejšnji seji je poslanec Hermann neko prošnjo društva „požarna bramba za Koroško“ gorko podpiral in tudi finančnemu odseku, ktere ga je šaljivo „Streichquartett“ imenoval, priporočil. Posl. Burger, ud tega odseka, še le danes jezen postane in protestira zoper zaznamovanje „Streichquartett.“

Poročevalec finančnega odseka predlaga: naj se prošnja privatnega učitelja Drobivnika tako reši, da se mu nekoliko plače iz deželne šolske denarnice privoli. Prof. Einspieler predlaga, naj se omenjenemu učitelju 100 gl. plače privoli, ker je Drobivnik deset let v Miderjah otroke brezplačno poučeval. Govornik pravi, da je deželni zbor to že omenjeni občini storiti dolžan, ker ona sicer prineske za šolske potrebe plačuje, pa še vendar nobene šole nima. Pri glasovanju je Einspielerjev predlog z vsemi, razun 5 glasov, padel.

V imenu gospodarskega odseka poroča posl. Schnableger: Kranjski deželni odbor se je zavoljo vpeljave nekega deželnega davka na pivo in žganje do deželnega zbora koroškega obrnil. Pa ker se bodo vsi deželni zbori v tem težko zedinili in ker bi potem domači izdelek piva in žganja za sosednimi deželami zaostal, se predlaga: Koroški deželni zbor sklene, nobenega davka na pivo in žganje ne vpeljati. Se soglasno sprejme.

10. s e j a. Poslanec Pongrac: „V zadnji seji je poslanec Laks v imenu svojih tovaršev, kateri so predlog gospoda Einspielerja (o prenaredbi volilnega reda) podpisali, proti na čelu stoječi besedi „somisleči“ protestiral. Ob enem je gospod Ullmann rekel, da je ta beseda še le pozneje dodana bila.

Jaz (Pongrac) sem ta predlog prečital in tudi na čelu stoječo zaznamovanje videl. Čudim se le, kako da ni nobeden teh gospodov koj pri branji predloga pretestiral.“

Poslanec Saks pravi, da je tista vrsta, v kateri omenjena beseda stoji, bolj tesna, in da se iz tega vidi, da jo je nekdo še le pozneje dodal.

Petric konstatuje, da beseda „somisleči“ ni na čelu stala, ko je on predlog podpisal.

Posl. profesor Einspieler prosi besede. — Zdaj nastane hrup v zbornici in klici: „konec debate! Tiho! Nič več govoriti!“ se slišijo.

Einspieler dobi besedo in govori blizo tako-le: „Jaz sem že v zadnji seji povedal, da po podpisani predloga nisem čisto nič dodal. To povem še enkrat pod prisego in hočem tudi reč dokazati. Celo predlogo sem lahko doma pisal, kajti vedel sem, da bodo poslanci kmetijskih občin moj predlog podpirali, kar sta mi poslanca Petric in Laks že prej obljubila. Ako sem v zbornici kaj dodal, se bode

to iz različnosti črnila videlo. Kličem tedaj črnilo za pričo in prosim gospode, naj sami sodijo, ali pa po strokovnjakih razsoditi dado. Ako se različnost v črnilu najde, potem je poznejše dodanje besedi konstatirano. V zbornici tudi nisem nič dodati mogel, ker sem koj po svojem vstopu gospode prosil, naj predlog podpišejo, in ga potem oddal. Ker vsi štirje gospodje pri branji predloga na čelu stoječih besedi niso slišali, mislim tudi, da so jih pri podpisovanju prezrli. Še enkrat pa zagotavljam slav. zboru, da od moje strani se ni nobena beseda pozneje predlogu dodala. Jaz bi danes precej svoj mandat položil, ako bi važnosti naloge in ljubezni svojih volilcev prepričan ne bil.“

Deželni glavar ustavi zdaj daljšo debato, ter pravi, da ima stvar čisto privaten značaj in da se naj dotični poslanci sami med seboj poravnajo.

Vsi štirje gospodje poslanci (Petric, Laks, Ullmann, Petrič) so zdravi, to je: nobeden ni slep ali pa gluh. Kako je tedaj mogoče, da vsi štirje prvič pri podpisovanju in drugič pri branji predloga besede: „Einspieler und Gesinnungsgenossen“ — niso videli in tudi ne slišali. Še le dan pozneje so se spomnili, da so te besede nekje slišali. Nihče jim ne verjame, da bi človek mogel tako reč preslišati ali besedi ne videti, akoravno so to v zbornici s prav resnimi obrazi trdili. Kaj je pa temu vzrok? Najbrže bo ta-le: Omenjeni poslanci so gotovo predlog podpisali, ne da bi bili poprej svojo stranko prašali, ali je nji predlog po volji ali ne. Na tak način so še le ustavovni poslanci pri branji predloga zvedeli, zakaj da gre. Naravno je, da je pravično zahtevanje Einspielerjevo nemce razsrdilo, kajti mislili so si: Ako v predlogu zahtevane reči dovolimo, bodo ti vražji Slovenci gotovo še nekaj poslancev v deželni zbor spravili, kateri bodo nam še večje nadlege delali, kakor zdaj Einspieler. Če pa predlog ovržemo, bodo kmetijski volilci zvedeli, kako da smo nepravilni. Kako tedaj predlog odstraniti, ne da bi si prste opekli? Tuhtali so in iztuhtali to-le: Naši prijatelji morajo svoje podpise preklicati. Zdaj so začeli najbrž te obdelovati, zakaj da so predlog podpisali, in tako celo stranko v tako zadržégo spravili. Ti zopet niso vedeli, na kak način bi svoje podpise predlogu odtegnili. Ako bi jih reklamirali, bi bilo to sicer pošteno, pa možko nikakor ne. Ker če bi volilci slišali, da so njihovi poslanci take šleve, da danes eno reč zagovarjajo, in jutri že zavržejo, bi jih gotovo tako potihoma prosili, naj svoje mandate položijo. „Z zvijačo si moramo pomagati!“ misli si vrli sin velike Germanije. Kako se jim je to posrečilo, se iz poročila vidi. —

Ali pa tiči zajec znabiti v drugem grmu? Gospoda Einspielerja imajo vsi koroški ustavoverci že od nekdanj v želodcu, ker jim vrli mož slovenske korenine vsigdar grenke resnice v obraz pravi. Ali jim je znabiti že tako presedal, da so ga goljufije obdolžiti hoteli, da bi bil on tako moralno prisiljen svoj mandat položiti? Je pa tako nepošteno početje mogoče? Ne, nikakor ne!

Českemu zboru so Staročehi poslali spomenico z 71 podpisi, v kateri dokazujejo, zakaj se zborovanja ne vdeležijo. Deželni maršal pa je rekel, da spomenica z grdimi besedami le natolcuje naredbe ustavoverne in da se zaradi tega v zboru ne bode brala. Mladočeh Sladkovsky sebe in svojo stranko opravičuje, trdi pa, da naj se spomenica izroči odboru 15 udov, da jo pretresejo in o nji

zboru poročajo. Tudi Gregr in Trojan sta bila za to, pa predlog je bil zavrnjen in Staročehi so zopet zgubili mandate. Mladočehi niso glasovali; če imajo pa še kaj časti in domoljubja v sebi, bi jim moralo ravno to ravnanje oči odpreti in pokazati jim, da ustavoverna svojat s Čehi še grše ravna kakor poprej, odkar se ji je mladočeska devetorica brez pogodbe vdala!

V moravskem se je zopet sijajno pokazala ravnopravnost nemških in slovanskih prebivalcev. Nemci imajo 9 realk, med kterimi ste dve državni, 4 deželne, dve občinski, ena pa privatna. Čehi pa, kterih je najmanj dvakrat toliko, imajo le dve realki, eno deželno in eno privatno. Nemčurska večina deželnega zbora pa je 27. aprila sklenila še občinsko realko v Kromerizu prevzeti na deželne stroške. Razun tega je zbor nemški srenji prosniški dovolil posojilo 20.000 gld. za pomeničevalne šole, tamošnja privatna šola slovanska pa ne dobiva nikakoršne podpore.

Poreški zbor je 28. sprejel postavi o varstvu divjine pa o metrični meri.

Izvirni dopisi.

Iz Gradca. 28. aprila. (Dijaki — divjaki.) Reči, ki so se te dni godile v našem mestu, najočitnejše pričajo, kako je novošegni liberalizem Avstrijo že spodjedel. Znano je, da pred nekimi tedni sta v Gradec prišla Don Alfons, brat španjskega kralja Karlosa VII., in njegova soproga Dona Blanka. Ker je Bismark njiju proskribiral in zapovedal prijeti ju, če prideta v pruske dežele, so tukajšni nemško-liberalni listi, ki imajo Avstrijo že za prusko kronovino, začeli hujskati zoper nju, ne zmenivši se zato, da Don Alfons je svak cesarjevega brata. Baron Rast je hotel celo v deželnem zboru cesarjevega namestnika interpelirati, zakaj se Don Alfons in žena njegova iz Gradca ne izpoda. Interpelacija ta se je sicer opustila, zato je pa liberalna druhal na drug način hotela znositi se nad Don Alfonsom in junaško njegovo soprogo. Ko sta včeraj ob desetih prišla k sv. maši v stolno cerkev, je za njima v cerkev pririla druhal nesramnih žensk pa laških vseučiliških dijakov, ki so ju že v cerkvi suvali z nogami, prišedša iz cerkve pa je druga druhal nemških dijakov, med kterimi je bilo več enoletnih prostovoljcev, sprejela na vse grlo kričaje: „Na tla s tolovajem, požigalcem itd.“ Don Alfons in žena njegova sta bila čisto mirna in sta se kričačem priklonivši se, še zahvalila za to surovost, kar je pa te divjake še bolj razkačilo.

O policiji ni bilo ne duha ne sluha, da si je bil msg. Hebenstreit že iz cerkve poročil, da se snuje neki škandal. Še le pozneje so prišli nekteri policisti ter so razkropili rogovileže, ki so bežali v vseučiliško poslopje, kjer pa se je dekan modroslovske fakultete baron Ettinghausen za-nje potegnil ter policajem zabranil prijeti kričače. Sinoči se je škandal zopet ponovil. Okoli 300 vseučiliških divjakov je šlo pred Alfonsovo stanovanje ter so z druhaljo, ki se jim je bila med potjo pridružila, prav po peklensko začeli vpiti in razgrajati. Celó v hišo bi bili rili, da bi jim policija tega ne bila zabranila. Tudi vseučiliški rektor je bil tje prišel, ter je dijakom prigovarjal, da naj se vrnejo v mesto. Ker so pa med potjo še vedno razgrajali, so jih policaji nekaj prijeli in na rotovžu zaprli. Namesto da bi se bili pomirili, so pa zahtevali, da naj zaprte tovarše izpusté, kar se pa ni zgodilo, marveč so še nektere za njimi potisnili v luknjo.

Danes dopoldne se je bila ta druhal pred stolno cerkvijo in namestniškim poslopjem zopet zbrala. Pa vojaška straža jo je prijela z nataknenimi bajoneti in drvila jo v vseučiliško poslopje. Najpredrzejši so bili šli tudi v cerkev za Don Alfonsom, ter so ga s pestmi in s palicami suvali. Ko so bili rogovileži že razkropljeni, je prišel oddelek husarjev, ki so se pa kmalo zopet vrnili. Ces. namestnik je reč telegrafično poročil ministerstvu, ktero je neki zaukazalo, ostro ravnati z rogovileži in vseučilišče nemudoma zapreti, če se škandal utegne ponoviti. Mi pa mislimo, da bilo najbolje vseučilišče v Gradcu čisto zapreti; kajti Nemci nimajo daleč na Dunaj, za južne Slovence se je osnovalo vseučilišče v Zagrebu, za Slovence pa naj se ustanovi že skoraj vseučilišče v Ljubljani. Slovenci dijaki po večini še niso tako sprideni, kakor nemški in laški, pa v taki družini so v vedni nevarnosti, da se na nemških vseučiliščih, kjer se namesto ved dandanes goji liberalizem pa duh prusaški, namesto omike se navzamejo surovosti in neotesanosti. Najkonečno še omenim, da rektor in profesorji drže z dijaki, ki so se, skoro bi rekeli, zarotili Don Alfonsa spraviti iz Gradca. Tudi smo prepričani, da se te reči ne bi bile zgodile, če bi bil ces. namestnik, namesto da je odbil interpelacijo Rastovo, na-njo odgovoril resno in pošteno, da nameravani škandal so za omikane nečastni in nepristojni.

Poslano.

Iz spodnje Idrije. (Odgovor „Slov. Narodu“ od 15. aprila. Zadnje besede g. Antonu Plešnarju, po g. Ogrincu postavljenemu načelniku idrijske konkurenčne ceste v Črni vrh.) Na to, kar ste o meni pisali, drugzega ne rečem, nego kar sem že rekel, da niste več tak mož, kakor ste bili od leta 1867 do 1873, ko ste se v resnici za pravo in pravico potegovali. Kako da smo v tih 6 letih gospodarili z denarji, naj ob kratkem popišem. Privoljenih nam je bilo 19941 gl. 66 kr., porabili pa smo 15644 gl. 77 kr., tedaj smo prihranili 4296 gl. 77 kr., pa so bila vsa dela pri cesti dobro dodelana. Ko smo 2. pros. 1875 Vaše račune idrijske ceste od leta 1873 in 1874 pregledovali, so bili obilniši od poprejšnjih 6 let, in Vi ste mi rekli: „Vi Boštjan, kje imate tisti denar, kar smo ga prihranili, kar je bilo preliminiranega, smo gotovo plačati morali; kje imate sedaj ta denar?“ Jaz odgovorim: „Prasajte tistega, ki je blagajnico gospodaril; saj Vam je znano, kaka beračija je prvo leto za denar bila! Po celo leto nismo nič dobili, zdaj ste Vi načelnik in imate Vi pravico poprašati, za kaj se je 4296 gl. 77 gl. porabilo.“ Dalje ste pisali, da je bila cesta proti Selu v nevarnosti, da bi je pri prvi povodnji ne bila voda kakih 40 sežnjev na dolgem popolnoma odnesla; to bi ne bilo res, jaz sem to 6 let v skrbi imel in opazoval, pa je le po malem voda proti cesti trgala. Nek posestnik ima več ko 50 sežnjev travnika ob vodi, in ta si ga ni hotel škode po vodi varovati in vodi graditi; jaz si mislim: jaz ti je tudi ne bom, in zato je bilo to delo zaostalo, znabiti da je še do sedaj tako. Ta Vaša tudi ni resnična, da bi jaz bil neumno svetoval na nasprotnem kraju lesene odrivače narediti; to zna biti, da sva na se poti v Žiri tako pomenila, pa ne za nasprotni kraj, ampak tam, kjer je voda trgala; aliko sem videl, da je v vodi živa skala, dabi se na to skalo dal iz vode odrivač iz rezanega kamenja narediti, nisem lesenih odrivačev več svetoval. Dalje pravite, da sem rekel, da tega velikan-

skega dela spod 750 gl. nobeden človek prevzeti ne more. To govoriti me ni nobeden slišal, ker govoril nisem, to pa, da sem žirovskega župana nagovarjal, da naj prevzame to delo za 400 gl., da bode kakih 200 gl. zaslužil, ker ima dosti živine, da bode kamenje vozil, to je resnično, če je treba, pričajo Žirovci, ki so zraven bili, pa tudi gosp. Franc Gostiša. Zato, ker ste mi Vi 6 let res veliko pripomogli, sem Vam zmiraj hvaležen in ves idrijski okraj; ali sedaj, kar ste se z idrijskimi gospodi sprizajzneli, niste več tak, ko poprej, to ste mi pokazali na mojo prošnjo do Vas 13. novembra 1874, kteri sem tudi izrisan blanket priložil, da bi mi pustili va-nj popisati Vaše servitutne posestnike, koliko dobi ta, koliko drugi za servitutno odvezo. Odpisali ste mi dolgo po tem, to se ve, da po nemški, da bi bilo to pretežko delo za Vas, in bi tudi spodnjim Idriječanom malo hasnilo. Župan iz Vojskega mi je pa v 8 dneh nazaj poslal to delo, v kterem je bilo 32 posestnikov vpisanih in tudi kaj dobi vsak posebej, potem skupni znesek 21466 gl. 60 kr. V spodnji Idriji pa dobi 83 posestnikov le 19315 gl. 6 kr., ki skoraj nič gozda nimajo, toraj 2151 gld. manj, ko na Vojskem. Če bi bili tudi iz Črnega vrha tako kakor iz Vojskega popisano dobili, bi bili do cesarja prošnjo napravili, da bi nam toliko dali, kakor našim sosedom.

Spodnja Idrija 28. aprila 1865.

Boštjan Leskovic.

Umrlj so:

27. aprila. Primož Rojic, delavec, 49 l., za prsno vodenico.

28. aprila. Margareta Župan, varovalka otrok, 93 l., za vodenico. — Jernej Vehovec, gostilničar 45 l., za pljučnim oslabiljenjem.

29. aprila. Matej Zor, delavec, 42 l., za spridenjem krvi. — Lucij Vecatollo, delavec, 48 l., za pljučnico.

Eksekutivne dražbe.

4. maja. 3. Tone Švigel-novo iz Martiní potoka (600 gl.), — 3. Andr. Opeka-vo iz spodnje Vasi (2255 gl.), — 3. Jan. Kebe tovo z Jezera (105 gl.), — 3. Mahnic-ovo iz Planine (6005 gl.), vse v Planini.

5. maja. 2. Jurij Stražišar-jevo iz Hruškarjev (935 gl.) v Ložu.

Telegrafične denarne cene 30. aprila.

Papirna renta 70.60. — Srebrna renta 74.75. — 1860letno državno posojilo 111.65 — Bankine akcije 958. — Kreditne akcije 235.— — London 111.15 — Srebro 103.15. — Ces. kr. cekini — 5.24.20Napoleon 8.88.

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k							
	Pševnice	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšice	Ajde	Prosa	Soršice
v Ljubljani	2.50	1.70	1.35	1.15	1.55	1.45	1.50	1.90
v Kranji	2.90	1.90	1.60	1.10	1.65	1.40	1.50	—
v Loki	2.85	1.80	1.50	1.00	1.60	1.50	1.50	—
v Novomestu	2.50	1.90	1.50	1.10	1.65	1.60	1.90	—
v Sodražci	2.80	—	1.65	1.10	1.80	1.60	1.65	—
v Mariboru	2.25	1.80	1.85	1.15	1.50	1.25	1.60	—
v Ptujju	2.15	1.73	1.58	1.05	1.35	1.25	1.60	—
v Celji	2.50	2.00	1.20	1.30	1.60	1.50	1.60	—
v Celovcu	2.80	1.80	1.50	1.15	1.60	—	—	—
v Trstu	2.60	1.90	1.70	1.10	1.85	—	—	—
v Zagrebu	2.20	1.65	1.35	1.00	1.40	—	—	—
v Varaždinu	2.10	1.55	1.30	0.95	1.30	1.10	1.05	—
na Dunaju	2.80	1.90	1.60	1.22	1.60	—	—	—
v Peštu	2.55	1.50	1.60	1.10	1.75	—	—	—
v Pragi	2.60	2.00	1.65	1.45	—	—	—	—
v Gradcu	2.60	1.80	1.50	1.23	1.60	—	—	—